ב (ב) * בּ יַיִן פּוֹטֵר (ג) כָּל מִינֵי (א) [א] מַשְׁקִין. הַגָּה: (ד) אֲפִלּוּ מִבְּרָכָה רִאשׁוֹנָה (הרבינו יונה פרק כיצד מברכין (כט. ד"ה ופלוגתא) ובית יוסף (ד"ה כתב הרוקח) בשם הפוסקים): **ג** ג אִם אֵין לוֹ אֶלָּא כּוֹס אֶחָד, (ה) מַנִּיחוֹ עַד לְאַחַר (ב) הַמָּזוֹן וּמְבָרֵךְ עָלָיו: **ד** (ו) ד אִם קָבַע (ג) לִשְׁתּוֹת * לִפְנֵי הַמָּזוֹן, אֵין צָרִיךְ לְבָרֵךְ עַל יַיִן (ז) שֶׁבְּתוֹךְ הַמָּזוֹן, דְּיַיִן שֶׁלִּפְנֵי הַמָּזוֹן

ב שָׁם. ג שָׁם נ"א עַמּוּד ב' ד שָׁם (מ') [מ"ב] (ע"א).

בְּאֵר הֵיטֵב

ב (א) **מַשְׁקִין.** דַּוְקָא אִם הָיוּ שְׁאָר מַשְׁקִין לְפָנָיו בְּשָׁעָה שֶׁבֵּרַךְ עַל הַיַּיִן אָז הַיַּיִן פּוֹטֵר אוֹתָם. ט"ז (סק"ב): **ג** (ב) **הַמָּזוֹן.** לְפִי מַה שֶּׁכָּתַב רַמָ"א סוֹף סִימָן קצ"ז דְּיֵשׁ אוֹמְרִים דְּאֵינוֹ חַיָּב לְבָרֵךְ מִדְּאוֹרַיְתָא אִם לֹא שָׁתָה וְהוּא תָּאֵב לִשְׁתּוֹת עַיֵּן שָׁם, אִם כֵּן הָכִי נַמִּי מוּטָב לִשְׁתּוֹת, וּבִפְרָט שֶׁנּוֹהֲגִין עַכְשָׁו כְּמַאן דְּאָמַר דְּאֵינָהּ טְעוּנָה כּוֹס. וּמִכָּל מָקוֹם אִם אֵינוֹ צָמֵא כָּל כָּךְ, פָּשׁוּט דִּמְחֻיָּב לְהַנִּיחוֹ לְבִרְכַּת הַמָּזוֹן. מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ב): **ד** (ג) **לִשְׁתּוֹת.** לָאו לְמֵימְרָא דִּבְלֹא קָבַע אֵינוֹ פּוֹטֵר, אֶלָּא בָּא לְאַפּוֹקֵי אִם לֹא הָיָה דַּעְתּוֹ תְּחִלָּה לִשְׁתּוֹת אַחַר כָּךְ, דַּהֲוֵי נִמְלָךְ:

שַׁעֲרֵי תְשׁוּבָה

ב [א] **מַשְׁקִין.** עַיֵּן בְּאֵר הֵיטֵב. וְעַיֵּן בְּדָגוּל מֵרְבָבָה דִּלְפִי מַאי דְּקַיְמָא לָן בְּסִימָן רי"ג (ס"א) דְּקוֹבְעִין עַל הַיַּיִן אַף לְדִידָן, אַף שֶׁלֹּא הָיוּ הַמַּשְׁקִים לְפָנָיו פּוֹטֵר, וְכַמְבֹאָר מֵהַדַּרְכֵי מֹשֶׁה (אות ו), וְכֵן כָּתַב בִּפְרִי מְגָדִים (מש"ז סק"ב) עַל פִּי הַדַּרְכֵי מֹשֶׁה, עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן בְּמָגֵן אַבְרָהָם (סק"ט):

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

שֶׁנִּפְטָרִים בְּבִרְכַּת הַפַּת כְּמוֹ שֶׁיִּתְבָּאֵר לְקַמָּן, מִכָּל מָקוֹם הוֹאִיל וְהַיַּיִן הוּא (ג) חָשׁוּב אֵינוֹ נֶחְשָׁב טָפֵל לַפַּת לְהִפָּטֵר בְּבִרְכָתוֹ. (ד) וַאֲפִלּוּ כִּוֵּן בְּפֵרוּשׁ בְּבִרְכַּת הַפַּת לִפְטֹר כָּל מַה שֶּׁיִּשְׁתֶּה בְּתוֹךְ הַסְּעוּדָה, לֹא מְהַנֵּי לַיַּיִן: **ב** **(ב) יַיִן פּוֹטֵר וְכוּ'.** שֶׁהוּא רֹאשׁ וְרִאשׁוֹן לְכָל הַמַּשְׁקִים וְכֻלָּם נִטְפָּלִים לוֹ [תּוֹסָפוֹת (ברכות מב. ד"ה אי הכי)]: **(ג) כָּל מִינֵי מַשְׁקִים.** וּבִלְבַד (ה) שֶׁיִּהְיוּ לְפָנָיו עַל הַשֻּׁלְחָן בְּשָׁעָה שֶׁבֵּרַךְ עַל הַיַּיִן, [דְּאִלּוּ לֹא הָיוּ לְפָנָיו בִּשְׁעַת בְּרָכָה, אַף שֶׁהֵבִיאוּ הַמַּשְׁקִין לְפָנָיו בְּשָׁעָה שֶׁעֲמַד עֲדַיִן הַיַּיִן לְפָנָיו לֹא מְהַנֵּי, וְצָרִיךְ לְבָרֵךְ עֲלֵיהֶם], וְיֵשׁ מְקִלִּין אֲפִלּוּ לֹא הָיוּ לְפָנָיו (ו) וְרַק שֶׁהָיָה דַּעְתּוֹ עֲלֵיהֶם. וְכָל זֶה בְּשֶׁלֹּא קָבַע עַצְמוֹ לִשְׁתּוֹת יַיִן וְרַק כּוֹס זֶה בִּלְבַד, אֲבָל אִם קָבַע לִשְׁתּוֹת יַיִן, הִסְכִּימוּ (ז) כַּמָּה אַחֲרוֹנִים דְּפוֹטֵר אֲפִלּוּ הַמַּשְׁקִין שֶׁלֹּא הָיוּ לְפָנָיו בִּשְׁעַת הַבְּרָכָה כֵּיוָן שֶׁבָּאוּ לְפָנָיו עַל כָּל פָּנִים בְּעוֹד שֶׁהַיַּיִן לְפָנָיו. [וְאִם בָּאוּ לְפָנָיו אַחַר גְּמַר שְׁתִיַּת הַיַּיִן צָרִיךְ לְבָרֵךְ עַל הַמַּשְׁקִין, כֵּן כָּתַב מַהֲרַ"מ בַּנֶעט בְּבֵאוּרוֹ (באר מרדכי פ"ו אות קד), אִם לֹא שֶׁהָיָה דַּעְתּוֹ עַל הַמַּשְׁקִין קֹדֶם גְּמַר הַשְּׁתִיָּה]. וּלְכַתְּחִלָּה טוֹב יוֹתֵר לְעוֹלָם (ח) שֶׁיִּהְיוּ שְׁאָר הַמַּשְׁקִין לְפָנָיו בְּעֵת בִּרְכָתוֹ עַל הַיַּיִן. וְדַע שֶׁאִם קִדֵּשׁ עַל הַיַּיִן וְהוֹצִיא אֲחֵרִים בְּבִרְכָתוֹ, אִם לֹא טָעֲמוּ מִכּוֹס שֶׁל קִדּוּשׁ וְרוֹצִים לִשְׁתּוֹת שְׁאָרֵי מַשְׁקִין, אַף שֶׁהָיוּ לִפְנֵיהֶם בְּשָׁעָה שֶׁבֵּרַךְ עַל הַיַּיִן (ט) צְרִיכִים לְבָרֵךְ עַל הַמַּשְׁקִין, כִּי הַטַּעַם שֶׁיַּיִן פּוֹטֵר הוּא מִשּׁוּם שֶׁכָּל הַמַּשְׁקִים טְפֵלִים לוֹ, וּכְשֶׁאֵינוֹ שׁוֹתֶה לֹא שַׁיָּךְ טַעַם זֶה, וְעַיֵּן בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד"ה יין פוטר) מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ עוֹד בְּעִנְיָן זֶה: **(ד) אֲפִלּוּ מִבְּרָכָה רִאשׁוֹנָה.** וְעַיֵּן לְקַמָּן סִימָן ר"ח סָעִיף ט"ז וּבְמִשְׁנָה בְּרוּרָה שָׁם לְעִנְיַן בְּרָכָה אַחֲרוֹנָה: **ג** **(ה) מַנִּיחוֹ וְכוּ'.** דַּאֲפִלּוּ לְמַאן דְּאָמַר בִּרְכַּת הַמָּזוֹן אֵינָהּ טְעוּנָה כּוֹס, (י) מִכָּל מָקוֹם מִצְוָה מִן הַמֻּבְחָר יֵשׁ בָּזֶה אִם יוּכַל לַעֲשׂוֹת בְּכוֹס כִּדְלְקַמָּן סִימָן קפ"ב סָעִיף א'. (יא) וּמִכָּל מָקוֹם אִם הוּא צָמֵא לִשְׁתּוֹת וְאֵין לוֹ שְׁאָר מַשְׁקִין, מוּטָב שֶׁיִּשְׁתֶּה קֹדֶם כְּדֵי לָצֵאת גַּם דַּעַת הַמָּרְדְּכַי (ברכות פ"ז סי' קעז) [שֶׁהוּבָא בְּרַמָ"א לְקַמָּן סִימָן קצ"ז (ס"ד)] שֶׁסּוֹבֵר דִּכְשֶׁתָּאֵב לִשְׁתּוֹת אֵינוֹ חַיָּב מִן הַתּוֹרָה לְבָרֵךְ בִּרְכַּת הַמָּזוֹן עַד שֶׁיִּשְׁתֶּה: **ד** **(ו) אִם קָבַע וְכוּ'.** כָּתְבוּ הָאַחֲרוֹנִים דְּלָאו דַּוְקָא קָבַע, דְּהוּא הַדִּין אֲפִלּוּ אִם שָׁתָה רַק כּוֹס אֶחָד שֶׁל יַיִן קֹדֶם הַסְּעוּדָה דְּפוֹטֵר הַיַּיִן שֶׁבְּתוֹךְ הַסְּעוּדָה. (יב) וְכָל זֶה אִם (יג) דַּעְתּוֹ לִשְׁתּוֹת גַּם בְּתוֹךְ הַסְּעוּדָה: **(ז) שֶׁבְּתוֹךְ**

בֵּאוּר הֲלָכָה

ב * **יַיִן פּוֹטֵר כָּל מִינֵי מַשְׁקִין.** **וּלְפִי זֶה הַשּׁוֹתֶה קַאווֶ"ע אַחַר שְׁתִיַּת יַיִן אֵינוֹ צָרִיךְ לְבָרֵךְ עָלָיו, וְאַף עַל הַצּוּקֶע"ר שֶׁנּוֹטֵל בְּפִיו לְמַתֵּק הַשְּׁתִיָּה גַּם כֵּן אֵינוֹ צָרִיךְ לְבָרֵךְ,** דְּהוּא נִטְפָּל לְהַקַּאווֶ"ע וְהַקַּאווֶ"ע לְהַיַּיִן. [תְּשׁוּבוֹת חֲתַם סוֹפֵר אֹרַח חַיִּים סִימָן מ"ז]. **וְעַיֵּן בְּחַיֵּי אָדָם** בִּכְלָל נ"ה בְּנִשְׁמַת אָדָם (סק"א) **שֶׁכָּתַב דְּאֵינוֹ פּוֹטֵר אֶלָּא אִם כֵּן שָׁתָה תְּחִלָּה וְאַחַר כָּךְ לָקַח הַצּוּקֶע"ר בְּפִיו,** דְּאִם יֵהָנֶה תְּחִלָּה מִן הַצּוּקֶע"ר לֹא יִהְיֶה טָפֵל לְהַמַּשְׁקִין, **וְדַעְתּוֹ שָׁם דְּיוֹתֵר טוֹב שֶׁיִּקַּח תְּחִלָּה מְעַט צוּקֶע"ר וִיבָרֵךְ עָלָיו וִיכַוֵּן לִפְטֹר הַמַּשְׁקִין,** עַיֵּן שָׁם טַעֲמוֹ. **וְדַע דְּהָא דְּיַיִן פּוֹטֵר כָּל מִינֵי מַשְׁקִין הַיְנוּ אֲפִלּוּ לֹא כִּוֵּן בְּעֵת בִּרְכָתוֹ לִפְטֹר אוֹתָם אֶלָּא בִּסְתָמָא,** אֲפִלּוּ הָכִי אָמְרִינַן דְּמִמֵּילָא נִטְפָּלִים לוֹ. **וְעַיֵּן בְּחַיֵּי אָדָם** (ס"ה) וּבְנִשְׁמַת אָדָם (שם) שֶׁכָּתַב **דְּדַוְקָא בְּשׁוֹתֶה יַיִן בִּקְבִיעוּת,** אֲבָל לֹא בְּשׁוֹתֶה כּוֹס אֶחָד אוֹ שְׁנַיִם וְאֵין בְּדַעְתּוֹ לִמְשֹׁךְ עַצְמוֹ בְּיַיִן, וְכָל שֶׁכֵּן כְּשֶׁמְּקַדֵּשׁ וְשׁוֹתֶה רַק כִּמְלֹא לֻגְמָיו דְּלֹא מְהַנֵּי לִפְטֹר הַמַּשְׁקִין אֲפִלּוּ הָיוּ הַמַּשְׁקִין לְפָנָיו בִּשְׁעַת בְּרָכָה. **וְהִנֵּה אַף שֶׁבְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה** (סק"ג) **סְתַמְנוּ** שֶׁלֹּא כִּדְבָרָיו מִפְּנֵי שֶׁהַרְבֵּה אַחֲרוֹנִים חוֹלְקִין עַל זֶה וְסוֹבְרִין **דַּאֲפִלּוּ בְּלֹא קָבַע לִשְׁתּוֹת יַיִן גַּם כֵּן מְהַנֵּי לִפְטֹר שְׁאָר מַשְׁקִין כְּשֶׁעוֹמְדִין לְפָנָיו בִּשְׁעַת בְּרָכָה, מִכָּל מָקוֹם** [א] **נִרְאֶה דְּאֵין לְהָקֵל רַק כְּשֶׁשָּׁתָה עַל כָּל פָּנִים כִּמְלֹא לֻגְמָיו** שֶׁהוּא שִׁעוּר חָשׁוּב דְּמִיַּתְּבָא דַּעְתֵּיהּ, דְּגַם לְעִנְיַן קִדּוּשׁ כַּמָּה גְּדוֹלֵי רִאשׁוֹנִים סוֹבְרִין דְּאֵינוֹ יוֹצֵא בְּפָחוֹת מִמְּלֹא לֻגְמָיו כִּמְבֹאָר בְּסִימָן רע"א סָעִיף י"ד בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד"ה ו"א) עַיֵּן שָׁם, וְאַף שֶׁאָנוּ מְקִלִּין בְּדִיעֲבַד וְסוֹבְרִין דִּשְׁתִיַּת כֻּלָּם מִצְטָרֵף לִמְלֹא לֻגְמָיו, הַיְנוּ רַק לְעִנְיַן לָצֵאת יְדֵי מִצְוַת קִדּוּשׁ, אֲבָל לֹא דִּלֶהֱוֵי זֶה הַטְּעִימָה מַשֶּׁהוּ שִׁעוּר חָשׁוּב שֶׁיִּהְיוּ כָּל הַמַּשְׁקִין שֶׁשּׁוֹתֶה אַחֲרָיו טְפֵלִין לוֹ. **וְהִנֵּה מִדִּבְרֵי הַדֶּרֶךְ הַחַיִּים** (דין איזה יין מקדשין ס"ט) **שֶׁהֶעְתַּקְתִּי דְּבָרָיו בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה** (סק"ג) **[לְעִנְיַן הַמְּסֻבִּין שֶׁלֹּא טָעֲמוּ מִן הַכּוֹס שֶׁצְּרִיכִין לְבָרֵךְ עַל הַמַּשְׁקֶה שֶׁשּׁוֹתִין], מוּכָח דַּעְתּוֹ דִּסְבִירָא לֵיהּ דַּאֲפִלּוּ בִּטְעִימַת כָּל שֶׁהוּא מִן הַיַּיִן סַגֵּי לִפְטֹר עַל יְדֵי זֶה שְׁאָר הַמַּשְׁקִין, וּמִכָּל מָקוֹם לְדִינָא צָרִיךְ עִיּוּן וְכַנַּ"ל. וְנָכוֹן לְכַתְּחִלָּה שֶׁמִּי שֶׁיִּרְצֶה לִפְטֹר שְׁאָר הַמַּשְׁקִין יִשְׁתֶּה עַל כָּל פָּנִים מְלֹא לֻגְמָיו,** [וּבְלָאו הָכִי יֵשׁ לִזָּהֵר בָּזֶה כְּמוֹ שֶׁכָּתַב בְּסִימָן רע"א סָעִיף י"ד], **וְאִם לֹא שָׁתָה מְלֹא לֻגְמָיו, יְבַקֵּשׁ לְאֶחָד שֶׁלֹּא טָעַם כְּלָל מִן הַכּוֹס שֶׁיִּפְטְרֶנּוּ בִּבְרָכָה עַל הַמַּשְׁקִין, אוֹ שֶׁיְּבָרֵךְ עַל מְעַט צוּקֶע"ר לִפְטֹר הַמַּשְׁקִין:**

ד * **לִפְנֵי הַמָּזוֹן.** **רְצוֹנוֹ לוֹמַר סָמוּךְ לְהַמָּזוֹן, דִּבְמֻפְלָג אֵין שַׁיָּךְ לְפָטְרוֹ לְכֻלֵּי עָלְמָא,** וְכֵן מַשְׁמַע מֵהַלְּבוּשׁ, עַיֵּן שָׁם:

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(ג) מִפְּנֵי שֶׁגּוֹרֵם בְּרָכָה לְעַצְמוֹ [גְּמָרָא (ברכות מב.)]. וְהַיְנוּ שֶׁבְּכַמָּה מְקוֹמוֹת מְבָרְכִין עָלָיו אַף עַל פִּי שֶׁאֵינוֹ צָרִיךְ לִשְׁתִיָּה כְּגוֹן בְּקִדּוּשׁ וְהַבְדָּלָה [לְרַשִׁ"י (שם ד"ה דגורם)], וְתוֹסָפוֹת (שם מא: ד"ה א"ה) פֵּרְשׁוּ דְּהַיְנוּ מַה שֶּׁמְּבָרֵךְ עַל הַיַּיִן בְּרָכָה מְיֻחֶדֶת בּוֹרֵא פְּרִי הַגָּפֶן, וְתַלְמִידֵי רַבֵּנוּ יוֹנָה (כט: ד"ה יין) בְּשֵׁם רַבֵּנוּ חֲנַנְאֵל פֵּרְשׁוּ עוֹד פֵּרוּשׁ אַחֵר, עַיֵּן שָׁם: **(ד)** פָּשׁוּט: **ב** **(ה)** ט"ז (סק"ב) בְּשֵׁם מָרְדְּכַי (פ"ו סי' קנ). [וּבְוַדַּאי דַּאֲפִלּוּ לֹא קָבַע, דְּהָא לְדִידֵיהּ אֵין בַּזְּמַן הַזֶּה קֶבַע לְיַיִן], וְאַף דְּמִלְּבוּשׁ מַשְׁמַע דְּהַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ מַיְרֵי בִּדְקָבַע עַל הַיַּיִן וְכֵן מְצַדֵּד בְּעוֹלַת תָּמִיד (סק"ב) וְכֵן הִסְכִּים בְּנִשְׁמַת אָדָם (כלל נה סק"א) לְדִינָא, הַרְבֵּה אַחֲרוֹנִים חוֹלְקִין עַל זֶה, הֲלֹא הֵמָּה הַשְּׁיָרֵי כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (הגב"י סק"י) וְאֵלִיָּה רַבָּה (סק"ב) וּשְׁלָ"ה בְּסֵפֶר עֵמֶק בְּרָכָה (כלל יב סק"ב בהג"ה) וְכֵן הַמָּגֵן אַבְרָהָם לְקַמָּן בְּסוֹף סָעִיף קָטָן י"א [וְעַיֵּן בִּפְרִי מְגָדִים בְּאֵשֶׁל אַבְרָהָם סִימָן ר"ח אוֹת א'] וְדֶרֶךְ הַחַיִּים בְּהִלְכוֹת קִדּוּשׁ (על איזה יין מקדשין ס"ח) וְהַגְּרַ"ז (ס"ד) כֻּלָּם הִסְכִּימוּ דִּבְהָיוּ לְפָנָיו מְהַנֵּי אַף כְּשֶׁלֹּא קָבַע עַל הַיַּיִן וּכְפַשְׁטוּת דִּבְרֵי הַמָּרְדְּכַי (שם), וְכֵן מַשְׁמַע בְּבֵאוּר הָרַב מָרְדְּכַי בַּנֶעט עַל הַמָּרְדְּכַי אוֹת ק"ד עַיֵּן שָׁם, בִּדְקָבַע עַל הַיַּיִן אֵינוֹ צָרִיךְ שֶׁיִּהְיוּ הַמַּשְׁקִין לְפָנָיו בִּשְׁעַת בְּרָכָה, וּבִדְלֹא קָבַע מְהַנֵּי כְּשֶׁהָיוּ לְפָנָיו. וּבֶאֱמֶת בְּפֵרוּשׁ רַבֵּנוּ חֲנַנְאֵל הַמּוּבָא בְּתַלְמִידֵי רַבֵּנוּ יוֹנָה (כט: ד"ה יין) וּבְתוֹסָפוֹת רַבֵּנוּ יְהוּדָה (מא: ד"ה שאני) וּבְאוֹר זָרוּעַ (ח"א סי' קנה) גַּם כֵּן לֹא נִזְכַּר כְּלָל עִנְיַן קְבִיעוּת, רַק שֶׁהָיָה הַיַּיִן וְהַמַּשְׁקִין לְפָנָיו וְאָז הַכֹּל נִטְפָּלִים לוֹ, עַיֵּן שָׁם. [וְאֶפְשָׁר לוֹמַר עוֹד דְּגַם הָרַשְׁבָּ"א (מב. ד"ה יין) שֶׁכָּתַב בִּדְקָבַע עַל הַיַּיִן גַּם כֵּן כַּוָּנָתוֹ דִּבְזֶה פּוֹטֵר אַף שֶׁלֹּא הָיוּ הַמַּשְׁקִין אָז לְפָנָיו, אֲבָל בְּהָיוּ לְפָנָיו מוֹדֶה דְּאֵינוֹ צָרִיךְ קֶבַע וְכִדְמַשְׁמַע מִפַּשְׁטִיּוּת דִּבְרֵי הַמָּרְדְּכַי, וּדְלֹא כְּמוֹ שֶׁכָּתַב בְּנִשְׁמַת אָדָם דִּלְדִידֵיהּ בְּלֹא קֶבַע לֹא מְהַנֵּי אַף כְּשֶׁהָיוּ אָז הַמַּשְׁקִין לְפָנָיו]: **(ו)** הַגְּרַ"ז (ס"ד) וְרַבִּי מָרְדְּכַי בַּנֶעט הַנַּ"ל: **(ז)** דַּרְכֵי מֹשֶׁה (אות ו) [שְׁיָרֵי] כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (הגב"י סק"י) שְׁלָ"ה (כלל יב סק"ב בהג"ה) דָּגוּל מֵרְבָבָה נְהַר שָׁלוֹם (סק"ב) דֶּרֶךְ הַחַיִּים (על איזה יין מקדשין ס"ח) מָגֵן גִּבּוֹרִים (שלטי הגיבורים סק"ב), וּדְלֹא כְּטַ"ז (סק"ב) וְחַיֵּי אָדָם (כלל נה ס"ד) שֶׁמַּחְמִירִין בָּזֶה: **(ח)** לָחוּשׁ לְדַעַת הַפּוֹסְקִים דִּבַזְּמַן הַזֶּה אֵין קְבִיעוּת לְיַיִן, וְעַיֵּן בְּחַיֵּי אָדָם (שם): **(ט)** **כֵּן מִתְבָּאֵר מִדִּבְרֵי הַדֶּרֶךְ הַחַיִּים** בְּהִלְכוֹת קִדּוּשׁ (שם), עַיֵּן שָׁם וּפָשׁוּט. **וּמַשְׁמַע מִנֵּיהּ דְּאִם טָעֲמוּ אֲפִלּוּ מִקְצָת בְּעָלְמָא, שׁוּב אֵינָם צְרִיכִים לְבָרֵךְ עַל הַמַּשְׁקִין שֶׁאַחֲרָיו, וְעַיֵּן בְּבֵאוּר הֲלָכָה** (ד"ה יין) **דְּיֵשׁ לְפַקְפֵּק בְּדִין זֶה הַרְבֵּה:** **ג** **(י)** שִׁיטָה מְקֻבֶּצֶת (נב. ד"ה תרי): **(יא)** מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ב). וּמַה שֶּׁכָּתַבְתִּי כְּשֶׁאֵין לוֹ שְׁאָר מַשְׁקִין, הוּא בְּאֵלִיָּה רַבָּה (סק"ט). **וְכָתַב הַפְּרִי מְגָדִים** (א"א סק"ב), **דִּכְשֶׁהוּא בִּשְׁלֹשָׁה, אֶפְשָׁר דַּאֲפִלּוּ צָמֵא יוֹתֵר טוֹב לְהַנִּיחוֹ לְאַחַר הַמָּזוֹן:** **ד** **(יב)** תּוֹסָפוֹת פֶּרֶק כֵּיצַד מְבָרְכִין (מב: ד"ה ור"ש) בְּרֹאשׁ דִּבְרֵיהֶם וְכֵן הַתּוֹסָפוֹת בִּפְסָחִים דַּף ק' עַמּוּד ב' דִּבּוּר הַמַּתְחִיל יְדֵי יַיִן בְּסוֹף דִּבְרֵיהֶם. אָכֵן מִסּוֹף דִּבְרֵיהֶם בְּכֵיצַד מְבָרְכִין הַנַּ"ל מַשְׁמַע קְצָת דִּבְתוֹךְ הַסְּעוּדָה אָדָם רָגִיל לִשְׁתּוֹת וַהֲוֵי כְּאִלּוּ הָיָה דַּעְתּוֹ לָזֶה אֲפִלּוּ מִסְּתָמָא, וְכֵן מַשְׁמַע מֵרֹא"שׁ פְּסָחִים פֶּרֶק בָּתְרָא סִימָן ד' עַיֵּן שָׁם, דַּאֲפִלּוּ בְּשֶׁהָיָה רַק הַיַּיִן לְפָנָיו מִסְּתָמָא דַּעְתּוֹ לָזֶה, אַךְ סוֹף דְּבָרָיו סוֹתֵר קְצָת לָזֶה, עַיֵּן שָׁם: **(יג)** **בְּשֻׁלְחָן עָרוּךְ הַגְּרַ"ז** (ס"ה) **פּוֹסֵק דִּבְמָקוֹם שֶׁרְגִילִין לִשְׁתּוֹת יַיִן בְּתוֹךְ הַסְּעוּדָה, אֲפִלּוּ מִסְּתָמָא אָמְרִינַן כְּאִלּוּ**

לִיקוּטֵי דִבְרֵי הָרַב: א] בשו"ע הרב (ס"ד) כתב: ואפילו אינו קובע עצמו לשתות יין אלא שותה יין מעט לצורך מצוה, כגון קידוש והבדלה וכו' נפטרים בברכת היין (אם היה דעתו עליהם).

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

הִלְכוֹת דְּבָרִים הַנּוֹהֲגִים בַּפְּעוּדָה סִימָן קעד

ה הרא"ש שם (פ"י סי' לב).
ו תוספות שם (ע"ב ד"ה ורבו).
ז בית יוסף (ד"ה ולענין). ח פסחים ק"ג (ע"ב) וברכות (מ"א) [מ"ב] (ע"ב).
ט שם פסחים וברכות.

פּוֹטְרוֹ. (ח) וְכֵן הַיַּיִן שֶׁל קִדּוּשׁ פּוֹטֵר יַיִן (ט) שֶׁבְּתוֹךְ (ז) הַמָּזוֹן. (י) וְכֵן הַמַּבְדִּיל עַל הַשֻּׁלְחָן, פּוֹטֵר הַיַּיִן שֶׁבְּתוֹךְ הַמָּזוֹן. יוְיֵשׁ אוֹמְרִים (יא) שֶׁאֵין בִּרְכַּת (יב) * יַיִן הַבְּדָלָה פּוֹטֵר, אֶלָּא אִם כֵּן (יג) נָטַל (ה) יָדָיו (יד) קֹדֶם הַבְּדָלָה, זהֶלְכָךְ הַמַּבְדִּיל קֹדֶם נְטִילָה (טו) יְכַוֵּן שֶׁלֹּא לְהוֹצִיא יַיִן (וְעַיֵּן לְקַמָּן סִימָן רצ"ט סָעִיף ז') שֶׁבְּתוֹךְ הַסְּעוּדָה. וּבְדִיעֲבַד שֶׁלֹּא כִּוֵּן כֵּן, פּוֹטֵר יַיִן שֶׁבְּתוֹךְ הַסְּעוּדָה, דְּסִפֵּק בְּרָכוֹת דְּרַבָּנָן לְהָקֵל: ה חכָּל מַה שֶּׁשּׁוֹתֶה (טז) בְּתוֹךְ הַסְּעוּדָה דַּי לוֹ (יז) בִּבְרָכָה אַחַת, טאֶלָּא אִם כֵּן כְּשֶׁבֵּרַךְ (יח) לֹא הָיָה דַּעְתּוֹ לִשְׁתּוֹת אֶלָּא אוֹתוֹ הַכּוֹס וְנִמְלַךְ לִשְׁתּוֹת (ו) [ז] אַחֵר. הַגָּה: וְכֵן מִי (יט) שֶׁבָּא לִסְעוּדָה (כ) וּמוֹשִׁיטִין לוֹ הַרְבֵּה כּוֹסוֹת, מְבָרֵךְ עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד, דְּהָוֵי (ז) נִמְלָךְ (כל בו סי' מז), וְעַיֵּן לְקַמָּן סִימָן קע"ט (ס"ז). וְכֵן מִי שֶׁבֵּרַךְ (כא) עַל כּוֹס בְּרָכַת נִשּׂוּאִין וְאֵינוֹ יוֹדֵעַ לְהֵיכָן יַגִּיעַ הַכּוֹס, (כב) כָּל אֶחָד צָרִיךְ לְבָרֵךְ, דִּמְקָרֵי נִמְלָךְ (אגודה פרק ערבי פסחים (סי' סה) ועיין לקמן סימן ק"צ (ס"ט)):

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

ה [ז] אַחֵר. עַיֵּן בְּאֵר הַיטֵב. וּמַהֲרִיץ"שׁ (ערך לחם) לְמַד מִכָּאן דְּשֶׁהִקּוּרָא מְכַוֵּן לִגְמֹר עִם הָעוֹלָה וְשֶׁתַּק, וְאַחַר כָּךְ אָמְרוּ שֶׁיִּקְרָא לְהַלָּן, צָרִיךְ הֶעוֹלָה לִבְרָךְ שְׁנִית, דְּהָוֵי כִּנְמִלְךָ. וּבְגִנַּת וְרָדִים (כלל א סי' כ) חָלַק עַל מַהֲרִיץ"שׁ, וּבְפֶרַח שׁוֹשָׁן (כלל א סי' א) מְחַזֵּק בְּדַעַת מַהֲרִיץ"שׁ. וּבְבִרְכֵּי יוֹסֵף (סק"א) כָּתַב בְּשֵׁם מוֹרוֹ וְקָנוֹ הֶרֵב שֶׁכָּתַב לְחַלֵּק דִּכְוָנַת הַמְבָרֵךְ עַל כָּל מַה שֶּׁנִּקְרָאוּ לְפָנָיו כו', וְגַם בְּצִדּוּדוֹ מַה שֶּׁכָּתַב גַּבֵּי וְרָדִים דְּשָׁלִיחַ צִבּוּר שָׁפֵל לְצִבּוּר וּבְתַרְיֵיהוּ גְּרִיר. וְכֵן רָאִיתִי בְּקָהָל רַב כַּמָּה פְּעָמִים בִּפְנֵי חֲכָמִים וְלֹא הִצְרִיכוּהוּ לְבָרֵךְ. עַיֵּן שָׁם:

בַּאֵר הַיטֵב

(ד) הַמָּזוֹן. וְהוּא הַדִּין לַיַּיִן שֶׁלְּאַחַר הַמָּזוֹן קֹדֶם בִּרְכַּת הַמָּזוֹן. מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ד) ט"ז (סק"ו): (ה) יָדָיו. לְאו דַּוְקָא, דְּהוּא הַדִּין אִם קָבַע עַצְמוֹ לִסְעוּדָה. מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ו) עַיֵּן שָׁם: ה (ו) אַחֵר. כָּתַב הַשַּׁ"ז (סק"ו) נִרְאֶה פְּשׁוּט דְּהוּא הַדִּין לְעִנְיַן אֲכִילָה, כְּגוֹן שֶׁקָּנָה לְעַצְמוֹ לֶחֶם אֶחָד וּלְאָכְלוֹ בְּלוֹ וְעַל דַּעַת זֶה בֵּרַךְ, וְאַחַר כָּךְ אָכַל מִכָּל (סק"ז) עוֹד רְשׁוּתַי לִקְנוֹת עוֹד, צָרִיךְ לְבָרֵךְ שְׁנִית הַמּוֹצִיא. אֲבָל אִם יֵשׁ לוֹ בְּבַיִת לֶחֶם וְחוֹתַךְ לוֹ חֲתִיכָה לֶאֱכֹל אוֹתָהּ, וְאַחַר כָּךְ רוֹצֶה לַחְתֹּךְ עוֹד, אֵין זֶה נִמְלָךְ. עַיֵּן שָׁם: (ז) נִמְלָךְ. וְהָאִידְנָא שֶׁיֵּשׁ מִנְהָג כְּשֶׁאָחַד בָּא אֵצֶל ט"ז. עַיֵּן סִימָן ר"ו סָעִיף ה':

אוֹתָם שֶׁשּׁוֹתִין כְּבָר, שֶׁהָרִבּוֹת נוֹתְנִין לוֹ כּוֹסוֹת, מִפְּתָמָא כְּשֶׁבֵּרַךְ עַל הָרִאשׁוֹנָה דַּעְתּוֹ עַל כָּל מַה שֶׁיִּתְּנוּ לוֹ עוֹד. ט"ז (סק"ז) עַיֵּן שָׁם:

בְּאוּר הֲלָכָה

* יַיִן הַבְּדָלָה. מוּכָח מִזֶּה דְּקִדּוּשׁ סוֹבֵר כְּפוֹטֵר כְּכָל גַּוָנֵי, וְאַף דִּכְמָה פּוֹסְקִים סוֹבְרִים דִּלְדַעַת הַתּוֹסָפוֹת הוּא הַדִּין בְּיַיִן שֶׁל קִדּוּשׁ דְּוַקָּא אַחַר נְטִילָה, לֹא רָצָה הַמְחַבֵּר לְהַכְרִיעַ בֵּן לְהַלָּכָה, דִּבְהַבְדָּלָה גּוּפָא אֵין לָנוּ לְהַחְמִיר בָּזֶה רַק לְכַתְּחִלָּה:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

הַמָּזוֹן. וְהוּא הַדִּין דְּפוֹטֵר נַמִי יַיִן שֶׁלְּאַחַר הַמָּזוֹן קֹדֶם בִּרְכַּת הַמָּזוֹן, [בְּמָקוֹם (יז) שֶׁרְגִילִין לִשְׁתּוֹת יַיִן אַחַר גְּמַר אֲכִילָתָן, אוֹ שֶׁהָיָה דַּעְתּוֹ לָזֶה בְּפֵרוּשׁ]. אֲבָל אִם לֹא הָיָה לוֹ יַיִן לִפְנֵי הַמָּזוֹן וּבֵרַךְ עַל הַיַּיִן שֶׁבְּתוֹךְ הַמָּזוֹן, (טו) צָרִיךְ לְבָרֵךְ שְׁנִית עַל יַיִן שֶׁלְּאַחַר הַסְּעוּדָה, כִּי יַיִן שֶׁבְּתוֹךְ הַמָּזוֹן אֵינוֹ בָּא רַק לִשְׁרוֹת הַמַּאֲכָל שֶׁבְּמֵעָיו, וְאֵינוֹ חָשׁוּב לִפְטֹר הַיַּיִן שֶׁלְּאַחַר הַמָּזוֹן שֶׁבָּא לִשְׁתִיָּה וּלְתַעֲנוּג. [וְעַיֵּן בְּבֵית יוֹסֵף (ד"ה כתב באהל) שֶׁכָּתַב דְּאִם הוּא צָמֵא מַחֲמַת אֲכִילָתוֹ, אֲפִלּוּ נִשְׁתַּהֲא זְמַן הַרְבֵּה אַחַר הַסְּעוּדָה, אַף עַל פִּי כֵן כָּל זְמַן שֶׁלֹּא בֵּרַךְ בִּרְכַּת הַמָּזוֹן כְּיַיִן שֶׁבְּתוֹךְ הַמָּזוֹן דָּמֵי, דְּבָא לִשְׁרוֹת הַמַּאֲכָל. וְגַם מִשְׁמַע קְצָת מִדִּבְרֵי הָרַשְׁב"א (מב. ד"ה יין) דְּאִם הוּא שׁוֹתֶה מִיָּד אַחַר הָאֲכִילָה, גַּם כֵּן מִסְתָּמָא כְּדֵי לִשְׁרוֹת הַמַּאֲכָל הוּא בָּא]. אַף בָּאֶמֶת (טז) אֵין דִּין זֶה מָצוּי בֵּינֵינוּ, שֶׁאֵין אָנוּ מוֹשְׁכִין יָדֵינוּ מִן הַפַּת עַד בִּרְכַּת הַמָּזוֹן, וְחָשִׁיב הַכֹּל תּוֹךְ הַסְּעוּדָה, וּלְפִיכָךְ מִמֵּילָא יַיִן שֶׁבְּתוֹךְ הַמָּזוֹן פּוֹטֵר גַּם יַיִן שֶׁלְּאַחַר הַמָּזוֹן, דְּזֶה וָזֶה לִשְׁרוֹת: (ח) וְכֵן יַיִן שֶׁל קִדּוּשׁ. קָא מַשְׁמַע לָן (יז) דְּלֹא תֵּימָא דַּוְקָא יַיִן קֹדֶם הַמָּזוֹן דַּחֲשִׁיב דְּבָא לִפְתֹּחַ הַמַּעַיִם וְלִשְׁתּוֹת פּוֹטֵר בְּתוֹךְ הַסְּעוּדָה, אֲבָל יַיִן קִדּוּשׁ דְּבָא עִקָּרוֹ לְמָצָוָה אֵימָא לֹא, קָא מַשְׁמַע לָן דְּפוֹטֵר. (יח) וְנִרְאֶה לִי פָּשׁוּט דְּכִמְדִינָתֵנוּ שֶׁאֵין אָנוּ רְגִילִין לִשְׁתּוֹת יַיִן בְּתוֹךְ הַסְּעוּדָה אֲפִלּוּ בְּשַׁבָּת, אֵינוֹ פּוֹטֵר אֶלָּא אִם כֵּן הָיָה דַּעְתּוֹ לָזֶה מִתְּחִלָּה וּכְמוֹ שֶׁכָּתַבְתִּי מִקֹּדֶם: (ט) שֶׁבְּתוֹךְ הַמָּזוֹן. וְהוּא הַדִּין שֶׁלְּאַחַר הַמָּזוֹן [אַחֲרוֹנִים]: (י) וְכֵן הַמַּבְדִּיל וְכוּ'. רְצוֹנוֹ לוֹמַר אַף עַל גַּב דְּהַבְדָּלָה אֵינָהּ שַׁיְּכָא כְּלָל לַסְּעוּדָה כְּמוֹ קִדּוּשׁ, אֲפִלּוּ הָכִי כֵּיוָן דְּהַבְדִּיל עַל הַשֻּׁלְחָן רְצוֹנוֹ לוֹמַר שֶׁהֻכְשַׁר לִסְעוּדָה, שַׁיְּכָא לִסְעוּדָה. וּמֵיירֵי כְּנֵ"ל שֶׁהָיָה בְּדַעְתּוֹ לִשְׁתּוֹת גַּם בְּתוֹךְ הַסְּעוּדָה: (יא) שֶׁאֵין בִּרְכַּת וְכוּ'. הַטַּעַם כְּנֵ"ל (יט) דְּאֵינָהּ שַׁיְּכָא לִסְעוּדָה כְּמוֹ קִדּוּשׁ [שֶׁאֵינָהּ אֶלָּא בִּמְקוֹם סְעוּדָה], וְעַל כֵּן סְבִירָא לְהוּ לְהַיִּשׁ אוֹמְרִים דְּבָעִינַן עַל כָּל פָּנִים שֶׁיִּטֹּל יָדָיו לִסְעוּדָה מִתְּחִלָּה, דְּזָהוּ בְּוַדַּאי אַתְחִלְתָּא דִּסְעוּדָה הִיא: (יב) יַיִן הַבְּדָלָה. כָּתַב מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ה) דְּדַוְקָא יַיִן הַבְּדָלָה שֶׁאֵינוֹ בָּא לְצָרֵךְ סְעוּדָה, (כ) אֲבָל בְּיַיִן שֶׁלְּפְנֵי הַמָּזוֹן דְּעִלְּמָא שֶׁבָּא לְצָרֵךְ סְעוּדָה כְּגוֹן פּוֹטֵר אֲפִלּוּ קֹדֶם נְטִילָה יַיִן שֶׁבְּתוֹךְ הַסְּעוּדָה, וּלְהָכִי סָתַם הַמְחַבֵּר בְּרֵישׁ הַסָּעִיף וְלֹא הִתְנָה דְּדַוְקָא אַחַר נְטִילָה: (יג) נָטַל יָדָיו. לָאו דַּוְקָא, דְּהוּא הַדִּין אִם קָבַע עַצְמוֹ לִסְעוּדָה עַל הַשֻּׁלְחָן [מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ו)], אוּבְאֲלִיָּה רַבָּה (סק"ז) חוֹלֵק עָלָיו, (כא) וְכֵן מִשְׁמַע מִבַּאוּר הַגְּרָ"א: (יד) קֹדֶם הַבְּדָלָה. וְאִם תֹּאמַר הֵיכִי שָׁרֵי לְהַפְסִיק בֵּהַבְדָּלָה בֵּין נְטִילַת יָדַיִם לַהַמּוֹצִיא, (כב) יֵשׁ לוֹמַר דִּלְא הֻוֵי הֶפְסֵד כֵּיוָן שֶׁדַּעְתּוֹ לֶאֱכֹל וְאֵינוֹ רַשַּׁאי לֶאֱכֹל בְּלִי הַבְדָּלָה, (כג) אֲבָל לְהַפְסִיק בִּשְׁתִיַּת רְשׁוּת בֵּין נְטִילָה לַהַמּוֹצִיא אָסוּר: (טו) יְכַוֵּן שֶׁלֹּא לְהוֹצִיא. וְאָז יְבָרֵךְ בְּרָכָה אַחֲרוֹנָה עַל כּוֹס זֶה קֹדֶם הַסְּעוּדָה: ה (טז) בְּתוֹךְ הַסְּעוּדָה. רְצוֹנוֹ לוֹמַר אֲפִלּוּ שֶׁלֹּא בְּבַת אַחַת: (יז) בִּבְרָכָה אַחַת. דְּמִסְתָּמָא כְּשֶׁבֵּרַךְ בּוֹרֵא פְּרִי הַגָּפֶן עַל כּוֹס הָאֶחָד דַּעְתּוֹ הָיָה גַּם כֵּן עַל כָּל מַה שֶׁיִּשְׁתֶּה בְּתוֹךְ הַסְּעוּדָה: (יח) לֹא הָיָה דַּעְתּוֹ וְכוּ'. רְצוֹנוֹ לוֹמַר (כד) שֶׁהָיָה דַּעְתּוֹ שֶׁלֹּא לִשְׁתּוֹת אֶלָּא אוֹתוֹ הַכּוֹס וְלֹא יוֹתֵר, אֶלָּא שֶׁאַחַר כָּךְ נִמְלַךְ לִשְׁתּוֹת עוֹד. וְכָתַב הַשַּׁ"ז (סק"ו) דְּהוּא הַדִּין לְעִנְיַן אֲכִילָה, כְּגוֹן שֶׁקָּנָה לְעַצְמוֹ לֶחֶם אֶחָד לֶאֱכֹל כֻּלּוֹ וְעַל דַּעַת זֶה בֵּרַךְ, וְאַחַר כָּךְ נִתְאַוָּה לֶאֱכֹל עוֹד וְשׁוּלְחַן לְקִנּוֹת עוֹד, (כה) צָרִיךְ לְבָרֵךְ שְׁנִית הַמּוֹצִיא, [וְהַטַּעַם (כו) דְּמַעֲשָׂיו מוֹכִיחִין דְּלֹא הָיָה בְּדַעְתּוֹ לֶאֱכֹל כִּי אִם הַלֶּחֶם שֶׁקָּנָה, דְּאִם לֹא כֵּן הָיָה קוֹנֶה יוֹתֵר מֵאֲשֶׁר הוּא לֶאֱכֹל עוֹד]. אֲבָל אִם יֵשׁ לוֹ בְּבַיִת לֶחֶם וְחוֹתֵךְ לוֹ חֲתִיכָה לֶאֱכֹל אוֹתָהּ, וְאַחַר כָּךְ רוֹצֶה לַחְתֹּךְ עוֹד, אֵין זֶה נִמְלָךְ. (כז) דְּזֶהוּ אָדָם כֵּן הוּא, דְּלִפְעָמִים בִּשְׁעַת בְּרָכָה חוֹשֵׁב שֶׁיִּהְיֶה דַּי לוֹ בַּחֲתִיכָה אַחַת, וְאַחַר כָּךְ כְּשֶׁרוֹאֶה שֶׁאֵינוֹ שָׂבֵעַ בָּזֶה לוֹקֵחַ עוֹד: (יט) שֶׁבָּא לִסְעוּדָה. הַיְינוּ (כח) שֶׁאֵינוֹ מִן הַקְּרוּאִים אֶלָּא שֶׁבָּא דַּרְכּוֹ עֲרַאי לְשָׁם, לְכָךְ אָמְרִינַן דְּהָוֵי נִמְלָךְ, דִּבְשָׁעָה שֶׁבֵּרַךְ לֹא הָיָה יוֹדֵעַ אִם יִתְּנוּ לוֹ עוֹד וּכְדִלְקַמָּן בְּסִימָן קע"ט סָעִיף ד' ה', עַיֵּן שָׁם בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס"ק טז-יז): (כ) וּמוֹשִׁיטִין לוֹ. רְצוֹנוֹ לוֹמַר שֶׁלֹּא בְּבַת אַחַת אֶלָּא בָּזֶה אַחַר זֶה: (כא) עַל כּוֹס בִּרְכַּת נִשּׂוּאִין. שֶׁיֵּשׁ שָׁם הַרְבֵּה מְסֻבִּין וְכָל כֵּיוֹצֵא בָּזֶה: (כב) כָּל אֶחָד צָרִיךְ לְבָרֵךְ. דְּמִסְתָּמָא אֵינוֹ מְכַוֵּן לָצֵאת בִּבְרָכַת הַמְבָרֵךְ,

שַׁעַר הַצִּיּוּן

הָיָה דַּעְתּוֹ לָזֶה, כִּי פְּסַק כְּמַסְקָנַת הַתּוֹסָפוֹת הַנַּ"ל בִּבְרָכוֹת: (יז) עַיֵּן בְּרֹאשׁ (פ"ו סי' לב) שֶׁהֵבִיא רַבָּה מִקּוֹר לְחִדּוּשׁוֹ: (כג) מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ו) וּמַאֲמַר מָרְדְּכַי (סק"ה): (כג) עַיֵּן אֲלִיָּה רַבָּה (סק"ו) וְכֵן כָּתַב הַמָּגֵן גִּבּוֹרִים (שלטי הגיבורים סק"ד): ה (כד) דְּאִם הָיָה בִּטְחָמָא, בְּוַדַּאי אֵינוֹ צָרִיךְ לַחְזֹר, וּכְמוֹ שֶׁפָּסַק הַמְחַבֵּר לְקַמָּן סִימָן ר"ו (ס"ה): (כה) אַף דְּהָאלִיָּה רַבָּה (סק"י) כָּתַב עַל דִּבְרֵי הֶרֵב ט"ז וְצָרִיךְ עִיּוּן, בְּפַסָּח מַאֲמַר מָרְדְּכַי (סק"י) וּבְסָפַר מָגֵן גִּבּוֹרִים (אלף המגן סק"ט) הִסְכִּימוּ לִדְבָרָיו: (כו) מֵאֲמַר מָרְדְּכַי (שם): (כז) דְּבִשְׁתִיַּת יַיִן הֻוֵי נִמְלָךְ בְּכָל גַּוָנֵי, אֲפִלּוּ אִם לֹא הָיָה צָרִיךְ לְהָבִיא כּוֹס שֵׁנִי מִן הַשּׁוּק: (כח) כֵּן מְבֹאָר לְקַמָּן סִימָן קע"ט, עַיֵּן שָׁם בְּמָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק רי"ז):

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א) ובשו"ע הרב (ס"ה) כתב כמג"א.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah